

НОВИЙ ЧАС

ІЛЮСТРОВАННИЙ ПОЛІТИЧНО-ГОСПОДАРСЬКИЙ ЧАСОПИС

Ч. 3.

ВИХОДИТЬ ДВА РАЗИ В ТИЖДЕНЬ.

Рік I.

ПЕРЕДПЛАТА в КРАЮмісячно 120.000 до кінця року 240.000.
В Америці річно 8 доларів.**АДРЕСА:**

„НОВИЙ ЧАС“ Львів, Руська 18.

ПЕРЕДПЛАТА ЗА КОРДОНОМмісячно рівновартість 8 кор. чех.
одно число 1 кч.

Англія не визнає Надренської Республіки.

З Парижа доносять: Англійський уряд поручив своїм амбасадорам в Парижі і Брюсселі подати до відома, що він не признає тимчасового надренського уряду і не бажає собі поширення сепаратистичного руху на території занятій Англіяцями.

Убийство болгарського міністра.

Бувшого болгарського міністра закордонних справ з габінету Радослава і потім провідника еторонництва Стамбулова Бр. М. Генадієва вбив на вулиці незвідний досі справник. Колишній посол у Відні Гешов, що товаришив Генадієву важко ранений.

Покликанне 1895 річника.

У звязку з чуткою про покликання 1895 річника „Хвіля“ пише: Військова влада поясняє, що річник 1895 дійсно покликаний, але тільки на області Д. О. К. Бересть і Гродно.

Англія проти розбиття Німеччини на часті.

Англійський президент міністрів Бальдвін сказав в одній зі своїх останніх промов, що колиб хто небудь із союзників узнав німецьких сепаратистів, то нарушивби цим самим версальський договір і пошкодивби справі відшкодовань.

Баварські націоналісти зброяться.

Націоналісти Баварії не перестають зброятися. В околицях Кобурга відбуваються стрілецькі вправи. На границях розміщено багато відділів. Пробоеві баталіони заосмотрені скорострілами і мінометами. Відділи ці мають на цілі напад на середущу Німеччину.

Новий президент міністрів в Саксонії.

На нічнім засіданню сойму вибрано президентом міністрів с.-д. посла Фелліша 46 голосами. 18 голосів дістав посол Пайзер з німецької людової партії. Комуністи здержалися від голосовання. Посол Фелліш прийняв вибір.

Закриття соціалістичних газет.

Генерал Міллер закрив всі соціалістичні часописи в Саксонії тому, що вони накинута на державного комісара Гайнце'ого.

БІРЖЕВИЙ ПЕРЕГЛЯД.

Грошева біржа з дня 1 XI.

приватні обороти.

Дол. амер. 1,700,000—1,800,000 дол.
канад. о 150,000 низше, одинки і двійки о 10 20,000 низше. Чеські кор. 53,000—55, Франки фран. 100,000—110,000, Фунти штерл. 8,000,000.

Ціни збіжа.

Пшениця у Львові, 3,600,000, Жито 2,300,000, Овес 2,000,000, Ячмінь 2,100,000.

Цурихська біржа. 31. жовтня.

Новий Йорк 561.50, Лондон 25.19, Париж 32.02, Прага 16.47, Варшава 0.0003, Відень 0.0079.

Прімо де Рівера.

В Іспанії від довшого часу було зле. В краю не було порядку, бо всілякі партії одна на перед другої дерлися до жолоба, щоби як найбільше нахапатися. Слабий і нездарний уряд Іспанії продавався на ліво й на право. Такий стан бувби ще довго потревав, якби не війна Іспанії в Мароку. Там збунтувалися проти Іспанців деякі племена і добре їх набили. В Іспанії прийшло до заворушень і тоді іспанські патріоти рішилися на радикальний ратунок вітчизни. На чолі невдоволених станув ген. Прімо де Рівера. Він повалив і внарештував лайдаків-міністрів та встановив військову диктатуру.

Після Кемаля і Іаші в Туреччині, Муссоліного в Італії, Штрелемана в Німеччині, Кара в Баварії і Леніна в Росії — це вже шестий диктатор.

Зміна в польських кабінеті.

Є цікава забавка, що зветься калейдоскоп. В ньому на дні знаходяться кульочки різної краски. Коли обертаєш дном і придивляєшся йому через побільшуюче скло, побачиш найбільш чудернацькі образки. Крути дном до суду-віку, а образки щораз то інші, хоч кульочки ті самі. Подібне враження роблять безнастанні зміни в керуючих колах Польщі. Раз-у-раз появляються ті самі люде, що як ті кульочки творять все нові і нові чудернацькі комбінації

кувавши о. Архимандрита в той спосіб, що заборонив йому служити по українськи. О. Архимандрит Полікарп, поставлений був в таке положення, що примушений був зречися намісництва й інших урядів і виїхав до Вільна на запрошення тамошнього єпископа Феодосія, де працюватиме як член консисторії.

В справі о. Архимандрита Полікарпа негарну ролю відіграв священник Борецький, галичанин-ренегат. Цей Борецький, здобувши вплив на митрополита взагалі являється злим генієм Волинської Церкви.

В особі о. Архимандрита Полікарпа, Волинська людність втрачає активного й досвідченого національного діяча. Провідники народні — наші послі — мусять зайнятися справою о. Архимандрита Полікарпа й відзискати для краю силу, котрими ми так бідні.

С. К.

Подорож лодкою з Європи до Америки.

Здається, що до найцікавіших але також найбільш небезпечних хіба належить подорож, яку відбув недавно француз Алєн Жербо. Малою лодкою з вітрилом переплив той смільчак Атлантийський океан. По трьох місяцях пробування в беззахистній лушпинці серед безмежних просторів вод, де перша буря могла пустити його на дно на жир риба, він прибув до Нью Йорку, щоб викликати подив цілого світа для своєї відваги та витривалости.

Однакож не він перший вибрався в таку подорож. В 1878 р. ньюйорський фабрикант William Andrews вибрався малим човном до Парижа на всесвітню виставу і по 46 днях доплив до Англії. Слідуючого року вибрався він знова, але по місяці подорожі здійав його американський корабель, виснаженого з голоду і привіз до Америки. Тут довідався Andrews, що один з його земляків Lovler вибирається також лодкою до Європи. Отже заложився з ним так, що той, хто перший доплив до Європи виграс 20.000 долярів. Але ні один з них не доплив через великі бурі. За кілька років закладаються вони знова. Andrews причалив до берегів Португалії, Lovler згинув. Та це не відстрашило смілого моряка. — В 1901 році вибрався він знова лодкою в дорогу і забрав із собою жінку, з якою день перед тим повінчався. Та цим разом обоє вони згинули.

ІВАН ФРАНКО.

В сам час, коли неправда люта
Найвисше голову здійма,
В сам час, коли народні пута
Найдужше тиснуть і закута
Народня мисль мовчить німа,
Довкола найтемніша тьма,
Надії й просвітку нема, —
В той час як раз ви не теряйте
Надії й твердо тес знайте,
Що в груз розсиплється тюрма
Неправді й злу не потурайте
В зневірі рук не покладайте
І увільняйтеся з ярма.

З Волині.

Ні в одній частині Української землі, поділеної між чотирох сусідів, справа української церкви не стоїть так зле як на Волині. Незважаючи на виразну волю більшости віруючих, церковна влада на Волині, чимраз то отвертіще виступає проти українзації церкви. Сучасні володарі й зверхники Церкви на Волині, митрополит Діонізій і єпископ Олексій, доти загравали з Українцями, поки не випхалися

на чільні становища, а тепер, опершись на „wladzu“, змінили різко курс що до Українців і українзації. Усьо свідчить про те, що москаль-митрополит Діонізій рішив з українцями нерахуватися. Чи зареагує на це відповідно громада віруючих Українців? Чи зверне на це увагу Український посольський клуб? Останніми часами заборонено українському архимандритови о. Полікарпови відправляти Службу Божу по українськи.

О. Архимандрит Полікарп це один з нечисленних вищих духовників, що користується великою популярністю, серед українського духовенства і громадянства. Теперішній митрополит, а колишній єпископ, Діонізій дуже рахувався з ним в період свого загравання з українством. Пізніше-ж, коли почув себе вже більш міцний, коли все чаще на Волині і в посольському клубі стали називати імя о. Полікарпа, як дуже бажаного кандидата на єпископа Волинського, то рішив позбутися небезпечного конкурента. А щоби неробити галасу й не дратувати громадянства, то зробив це хитро, спрово-

Вибори відкликані.

Польський міністер внутрішніх справ поручив ще в серпні ц. р. перевести до 2-ох місяців громадські вибори. Він розпорядив далі, щоб двірські обшари голосували при тих виборах разом зі селом та щоб тим способом при помочи двірських підпанків перевести до Ради своїх же людей, а повалили чесних заступників селян та громади. Та пан міністер забув, що право голосу при громадських виборах має лише той хто платить від року в громаді податок безпосередній. А що сего податку не платять досі в громаді ні двірські обшари ні польські кольтоністи, а тим самим не

мають вони в громаді жадного виборчого права — пан міністер і воєводи понюхавши, що не можуть перевести своїх людей — вибори сі відкликали. Ось з того бачите, який страх мають сі пано е на саму згаду про те, що до проведу села моглиби прийти виборні, чесні і характерні люде — добрі сини своєї громади і народа. Що з того вийде даліше та коли і як сі вибори відбудуться — не знати. Та як би воно там і не було, ми мусимо всі пильнувати сеї справи та своєю організацією діяти до сего, щоб скорше чи пізніше взяти в свої руки керму справ своєї землі.

Нарід собі! Що їх коле в очі?

З кінцем червня с. р. засновано у Львові кооперативу „Український Театер“, яка взяла собі за ціль ратувати наш театр від занепаду, двигнути його на рівень гідний культурної нації, та побудувати у Львові монументальний будинок театральний. Наше громадянство захопилося сею установою чимало, різні люде вказували на потребу такої інституції, подавали всякі проекти, а всі обіщували велику моральну і матеріальну піддержку. Між тим відбулися загальні збори. Управа кооперативи розкинула у Львові і в краю сотки листів, установила в кожній майже закутні уповажнених для приєднання членів і збірки уділів, подаючи рівночасно всі потрібні пояснення та виказ членів досі зголошених в часописах. Минуло майже чотири місяці, однак вислід дуже марний, не вважаючи на се, що один уділ виносить всего 300.000 мп. Досі вписалося в члени кооперативи ледви 350 людей з чого верх 200 припадає на Львів, а ледви сотка на цілий край. Не сором нам? Поляки удержують у Львові аж три театри, а ми не можемо спромогтися на те, щоб на чотири мільйони населення мати свій один театр, який бувби нашою гордістю.

В столиці краю мусить стати театр, на який ми моглиб бути зарозумілі перед іншими народами.

До кооперативи „Український Театер“ мусить приступити кожний свідомий Українець — На 7 мільйонів Українців по тім боці Збруча — 350 членів. Чи не сором нам?

Складайте жертви на захоронку ім. Михайла Голубця.

Знаному зі сторінок „Слова Польського“ нашому приятелю і опікунові п. Прушинському показали „Першу книжечку до читання для українських дітей“. Що книжка не зробила на його страшного вражіння видно хоч би з того, що п. Прушинський живе, та мало того, що живе але й пише.

І що-ж він пише?

А виливає в „Слові Польським“ свою злість на тих панів занадто прихильної для українського шкільництва львівської кураторії, що пустили цю книжку, як урядове средство агітаційне проти польської держави“.

В чім-же бачить п. Прушинський ту протидержавну агітацію в невинній шкільній книжечці для першого року навчання?

А ось в чім?

Яким правом дозволено написати в загодовку слова „українських дітей“? Таж — гнівається пан Прушинський — Україна існує тільки над Дніпром, а в Польщі ніякої України нема. Отже зручно, як для обмежених читачів „Слова“ мішас поняття держави і народу. Правда нема в рамках теперішньої польської

держави української держави — на це не треба аж професорської голови, щоб таке видумати — але український народ в польській державі єсть і єсть його велике число. А книжка до навчання потрібна не державі а народові і то потрібна не така яку хотівби бачити пан Прушинський, а така яку хотівби мати сам народ.

Пана Прушинського коле в очі уступ з тої читанки під заголовком: „Ми Українці“. Бо в тім уступі написано: „Нашою мовою єсть українська мова. Українська мова для нас гарна і мила. Українську мову шануємо і всюди нею говоримо“... Пан Прушинський хотівби бачити на місци слова „український“ слово „руський“. Чому? Бо у його існує два народи. Один український над Дніпром, який він в потребі може зробити навіть московським чи хто зна яким і „руський“, що заселяє великі простори Галичини, Волині, Поліся і Підляша і говорить „językiem polskim z ruskimi kośćcówkami“. І він хоче вмовити в усіх і вся, що той „руський“ народ то якась інертна маса, що сама про себе нічого не знає і аж такі пани як він мусять її блище означити та назвати. І хоче не допустити, щоб Боже борони, тому народові не прояснилося в голові та щоб він не зрозумів хто він, не отямився в яким він положенню. Бо тоді грозить велика небезпека для „кресуф“ — вони можуть захотіти відорватися від Гольщі!

А вже найсмішніше то те, що пану Прушинському не подобалося, що при кінці читанки поміщено молитву „Отче наш“ в рідній мові. Він хоче, щоб ми молилися принайменше в не розумілій церковно-славянській мові, як що вже не зовсім по польськи. Бо він і його чесна компанія до того стремлять. Таж православну Службу Божу перекладено на польське, щоб український жовнір навіть в церкві не чув як не свого то принайменше дуже зближеного до св. його слова.

О. Прокопів.

Поклонник мертвих дівчат.

На католицькій кладовищі Ковна, столиці Литви від якогось часу щораз частіше можна було побачити ранком розкопані могили та відкриті труни. Поліція кинулась шукати за справником того і арештувала недавно якогось 51-літнього мушину, що признався до злочину. В 1918 році він вже був раз караний за те саме. З хоробливого нахилу розкопував він могили недавно похованих женщин, забирав зі старших всякі дорожочніости і при-

краси, які знайшов та наряджував ними молодих дівчат, ясных бльондинок. Отже і в цім разі уподобанне грало ролю. Той хоробливий наклін у нього такий сильний, що він зовсім не криється, що даліше займати-меться своїм ремеслом. Як його заарештовано, просив, щоб за кару видалили його з границь держави. Він хотівби дістатися до Росії тому, що там лекше за труни.

Свіжа данина.

(Маєтковий податок.)

Надходить нова данина, якою будуть знова курувати польську марку. На що курацію мусимо в рр. 1924—1926 дати частину свого маєтку, себто заплатити від него маєтковий податок. Платити його будуть особи фізичні і правні (товариства, спілки, кооперативи) як що движиме і недвижиме їх майно по потрученню тягарів та довгів буде представляти вартість більшу, як 3.000 золотих франків. Вартість маєтку буде обчислюватися після його стану з дня 1. липня 1923 р. в марках польських, які відтак перераховується на золоті франки, числячи за 1 золотий франк 20.000 мп. З окрема вартість маєткових предметів буде обраховуватися як слідує:

а) Позамійські ґрунти будуть поділені відповідно до їх якості на класи, а кожда з них буде мала означену ціну, від якої буде обраховуватися податковий маєток. Вартість живого і мертвого інвентаря буде оцінена на 10% оціненої вартості ґрунту; з окрема в тій самій процентовій висоті буде оцінена і вартість господарських будинків. Як що в наслідок воєнних подій маєток знищився більше як на 10% своєї вартості, тоді оцінка ґрунту обнизиться о той процент знищення.

б) пересічна вартість майна промислових і торговельних підприємств, які ведуть в належний спосіб торговельні книги, обчислюється на підставі цих книг, вчисляючи до маєтку так капітал основний (акційний), як і резервовий. При тому білянсова вартість належних до підприємства нерухомостей, бюрових уряджень, знаряддя, та взагалі засобів продукції, як і засобів комунікаційних буде переоцінена в залежності від часу їх набуття через помноження первісних цін набуття на окремі множники, що їх визначить міністр скарбу. Такими множниками мають бути: 20.000, 8.000, 1.800, 600, 300, 100, 50, 25, 8 і 2 — а то для вартостей маєткових, набутих в часі перед 1. I. 1919, 1. VII. 1919, 1. I. 1920, 1. VII. 1920, 1. I. 1921, 1. VII. 1921, 1. I. і 1. VII. 1922, та 1. I. і 1. VII. 1923 р. — Як підприємство набуло приміром машину до писання перед 1. VII. 1919 за 10 тисяч мп., то сю первісну суму набуття множиться через припадаючий на той час множник 8000. Вартість процентових паперів та чужих валют і довги в сій валюті обраховується відповідно до пересічного курсу або біржевої ціни за червень 1923 р.

в) Для інших категорій майна

міністр скарбу оголосить оціночні норми. І так проєктоване є для підприємств, що не ведуть правильних торговельних книг, взяти за підставу вартості їх майна кількакратний пересічний місячний оборот в першій півріччі 1923 р.

Від податку маєткового будуть між іншими звільнені:

1) споживчі кооперативи, які дістають з державної каси допомоги та належать до Ревізійних Союзів;

2) всі фізичні та правні особи (кооперативи, спілки, товариства), як що їх маєток не перевищує суми 3000 зол. франків. До маєтку не вчисляється: а) бібліотек без огляду на їх вартість; б) меблів, одяжи та інших річей хатнього урядження, як що сі річі не представляють вартості більшої чим 5000 золотих франків; в) маєтків чи їх частей, котрі служать цілям освітнім, культурним, науковим або добродійним або такі маєтки, доходи з яких ідуть на сі цілі; г) ново побудовані по містах будівлі; г) цілі сільські господарства на сході Польщі, що своїм розміром не перевищують 26 $\frac{1}{2}$ моргів, а будівлі, яких знищені підчас війни і до дня 1. липня 1923 р. не мали ні хати, ні одної господарської будівлі.

(Кінець буде).

М. Д.

На Головний Дворець!

Моя сотня приїхала підо Львів — останною, бо аж пополудні 3. XI. 1918. р.

Нім завантажилася на потяг у Чернівцях, нім переїхали довгий довгий шлях Чернівці—Львів, минуло два дорогі дні падолиста.

На кілька годин перед нами приїхав цілий вишкіл УСС. і здержався на Перзенківці.

Я долучив до них.

В пляні був нічний наступ на Головний Дворець, Стрийський Парк і Кадецьку Школу.

В поїздах перестояли сотні до третьої години ранку і шойно тоді під охороною ночі і густої передранішньої мряки рушили тихцем у сторону Головного Двірця.

Сотні посувалися спершу залізничним шляхом, а далі розвинулися по обох боках шляху.

Моя сотня мала поступати правім боком, розвинена четами ступнево, і прочистити дімки та цегольні, що лежать між Перзенківкою а Головним Двірцем.

Годі нині описати все, що робилося тоді з нами.

В грудях було так радісно, так весело як ніколи. Здавалося, що йдемо не в бій, а на весілля. Хлопці веселі й бадьорі. Очі горять дивним блеском.

Та й не диво. Миж перший раз ішли в бій, як справді українське військо і справді тільки за українську справу.

До бою пішли навіть ті, які не мали й не мусіли йти.

Мій сотенний писар Віктор Тарнавський перевів кріс і долучив до першої чети хор. Білинського. Хор. Постолук, адютант сотні. Микитки теж рушив з моєю сотнею. А полкова музика захопила дві полеві гарматки, заходилась подути з них на ворога.

Сотня рушила в сторону малих дімків, що дримали, нічого не причуваючи серед безлистя дерев.

Хлопці швидко перешукували дім за домом і йшли вперед. На правому крилі сотні бахнуло кілька стрілів хтось закричав і знову стихло. Потім у другій четі затрікотіли кріси на хвилю і теж замовкли.

Діло значить ішло справно і з незначними перешкодами.

Третя чета, з якою йшов і я не стрінула до тепер ворога.

Півроями, передиралися хлопці крізь вузькі вулички і подвір'я дімків, перешукували все і йшли далі.

Коло мене йшло трох посильних і ми також творили один з наступаючих гуртків.

Ми вийшли саме на якусь ширшу вулицю. Хлопці вскочили до одного поверхового дому і не знайшовши нічого в ньому, вийшли знову на дорогу. Та ледви минули ми дім, з віддалі яких 50 кроків з заду затрікотів з вікна першого поверху скоростріл. Нас обсипало кулями як горохом.

Зараз голо мене зойкнув стрілець і впав. Я вхопив його попід пахи і прямо впав за паркан. Два другі стрільці скрились туди також. Всі три вони, не виключаючи й раненого немилосердно кляли. Два здорові хильцем попід паркан побігли зараз під зрадливий дім і там стрінулись уже з другим роєм, що на гук стрілів звернув туди також.

Скорострілу й обсади вже не було. Десь поділися, мов під воду впали.

Шукати їх не було часу. Ми мусіли тримати лучбу з другими четами і тому рушили вперед.

Досі так водилося в Польщі, що тільки „креси“, себто непольські землі з непольським населенням, оставали під явним або тайним поліційним дозором. На протязі 5 літ привикли всі тоті так звані національні меншости Польщі до сеї форми правління, де ціле їх життя оставало під опікою поліційних органів. Вони привикли до сего і їх не хвилює вже зовсім те, що в школі і на засіданнях виділів ріжних товариств і на всяких освітніх і наукових курсах мусить бути їх опікун в особі представника поліційної влади. Привикли до сего і провід-

ники тих національних меншостей. Для них все те, то зовсім вже буденне, звичайне. Словом — твердий режим.

Лист з Буковини.

Чернівці, дня 28. X. 1923.

Ми одержали перше число „Нового Часу“. Ваша газета дуже нам сподобалася. Чейже раз найшлась часопись, що — не оглядаючись на нікого і на ніщо — всім ріже правду в очі та високо держить український прапор.

Ваша газета матиме великий попит і на Буковині, бо у нас — правду сказавши — нема вже ані одної української газети. Всього завели Румуни: і „Буковину“ і „Робітника“ і „Каменярі“ і „Народний Голос“ і „Промінь“ а навіть „Щилавку“.

Тимчасом праве крило сотні дістало сильний огонь з боку Стрийського парку, Кадецька Школа і сумежні дімки були сильно обсажені і тепер сипнули рясно кулями на наших. Крило змінило фронт і в роствільній посувалося вперед на обсажені місця.

Я з третьою четюю посувався дальше в давнім напрямі на Головний Дворець. Від мене було видно як на долоні ситуацію під Парком і Школою. Перша і друга чета йшли до наступу, як на вправах. Рій заросів зривався зі землі, вихром підбігав і знову падав на землю.

Віддаль від ворогів меншала з кожною минутою.

— Слава-а-а!! — Протяло грімко раніший воздух і дві чети пішли на багнети.

Друга чета швидко впоралася зі Стрийським Парком. Хлопці вскочили в ворожі окопи і прогнали мішану цивільно-військову обсаду.

Перша чета добігла до муру, що окружає Кадецьку школу, викинула ручні гранати на подвіря, але муру перелізти не могла. До того наші музиканти дули з піхотних гарматок трохи за близько і стрільна попадали між чету.

До мене прибіг задиханий по-

Зачав був видавати бувший посол до Бухарешту Кракалія на українській мові орган таки румунської цараністичної партії „Хлібороба“, але й йому не дали дихати всевладні румунські ліберали. Не помогло, що „Хлібороб“ був дуже пом'якшаний і стояв на становиську румунської державчости. Румунів коле в очі сама українська мова і українське письмо.

Чи можливе щось подібне в якійсь культурній або напівкультурній державі? — Ні! Але ми на Буковині за останні часи поступили з культурою о яких 150 років взад. Від коли прийшли до нас Румуни, то настали в нас дикі балканські відносини і кожний питає один

сильний з першої чети. Хор. Білинський домагався негайної помочі і заперестання „артилерійського“ сгня.

Помочі не можна було йому дати, бо наш наступ мав напрям на Головний Дворець, а крім того відділ парубків зі Сокільник зайшов четвертій сотні на зади і отворив огонь. Положення стало дуже непевне, бо стокількадеять ворогів на задах то не жарт.

Перша і друга чета дістали наказ вернути близше залізничного шляху, а третя перейшла на лівий бік, зайшла Сокільницьку групу і відразу пішла на багнети.

Четверта сотня обернулася і натиснула також.

Бій тривав недовго. Сокільницький відділ був розбитий в пух і хто міг спагався бігством. Але своє завдання, перешкодити нам у наступі на Гол. Дворець, він виконав.

Хоч наші скоростріли грали вже на товаровім двірці, відтягнення двох сотень від наступу і ясна днина казали команді відложити здобуття Гол. Двірця на догіднішу пору.

Але ця догідніша пора вже потім ніколи не прийшла.

другого: — „Як то ще довго так буде?“

Про це, як Румуни нищать українське шкільництво, як заваляють товариський український рух, як взагалі напосілися на українську культуру та освіту, як нищать до теперішній економічний дорібок — про це напишемо др.гим разом. Також подамо імена свосрідних зрадників-Ефіяльтів, що гірш Румуна свою Матір розпинають. Нехай плюгаві їх вчинки будуть записані в чорній книзі українського народу, а герої той книги нехай пам'ятають, що прийде час обрахунку з ними. Може бути, що той час вже й недалеко!

Від коли Румуни прийшли на Буковину, від тоді в українській частині Буколини панує винятковий воєнний стан. Ціла зграя румунських жандармів, „гранічар“ (пограничного війська), агентів „сіуранци“ (румунської „охрани“, щось в роді большевицької „чекі“), „приченторів“ (румунських податковців та егзекуторів), румунських учителів і попів, румунських урядників і т. д. заливає українські села і міста.

Всі вони тероризують українську інтелігенцію, українське свідоме селянство та українське робітництво. Всі вони стараються всіляких наших Мельничуків, Гуцулків, Слоболянців, Копачуків і т. п. „навернути“ на лоно великої Румунії. Всі написи, всі урядовання лише в румунській мові. Та хоча вже 5 років ведеться така руїницька робота, то ще досі ні одно українське село не зруйнувалось.

Український нарід Буковини говорить і далі по українськи, як говорив сотки і тисячі літ тому назад — коли то про Румунів ще взагалі не було чути. Жаден Українець селянин північної Буковини не навчився від „гранічар“ по румунськи, — а навпаки всі „гранічари“ і другі румунські „культуртрегери“ навчилися і говорять по українськи.

А яке „дов'ря“ здобули собі румунські „культуртрегери“ у місцевого населення, видно хочби з того, що ніякий румунський жандарм ані „гранічар“ без кріса не важиться вийти на вулицю. Несе мішок бараболь тай тягне кріс зі собою. Іде по воду, бере й кріс зі собою. І спати йде з крісом.

Та до часу збан воду носить; і коли вухо урветься, то й кріси не допоможуть. А вухо вашого збанка вже дуже слабоньке... Це знаєть найкраще ви самі!

Н. В-ко.

Ширіть „Новий Час“!

На радість усім вийшов з друку і вже продається великий календар „Червоної Калини“

найкрасший календар, який появився на 1924. р. — Читаєш і неначе живі стають перед очима сотні, куріні, полки... Читаєш і думками вертаєшся в часи слави і кріпнеш на духу. Хтож не купить тої книжки? Не буде такого! Засаднича ціна 2.50 м. Тепер 350.000 мп. без пересилки.

— Писати на адресу Львів, Руська 18. „Червона Калина“.

Нові воєводи.

Часописи доносять, покищо на основі приватних відомостей про зміни на становищах воєводів. На львівському престолі, з якого так нагло злетів недавно Грабовскі, заведе правдоподібно бувший терно-

пільський воєвода Ольшінскі. У Станіславові Юристовського, що піде кудись на „креси“, мабуть на Полісся, заступить Гараніх, бувший заступник воєводи в Лодзі.

Міністер Шептицькі уступає.

Читаємо в часописах, що міністер військових справ генерал Шептицькі зголосив своє уступлення зі

свого становища тому, що счернено 34 процентів видатків на заосмотрення армії.

В останньому числі „Нового Часу“ подали ми за краківським польським „Часом“, що Польщею вже ніхто не хоче управляти. Висувається вперед маленьких людей а грубі риби ховаються. Приклад цього наводить польська газета „Хвіля“ під многомовними заголов-

ками: „Летимо в пропасть“ і „Утікають з потапаючого корабля“. Іменно польський посол при французькій уряді граф Замойскі, бувший кандидат Хієни на президента Польщі, виступив з партії „ендеків“, яка головну роль грає в теперішньому польському правительстві.

На місце Гломбінського -- Грабскі.

Польський Міністер освіти п. Гломбінскі уступив, а його місце заняв Станіслав Грабскі. Для українського шкільництва така зміна осіб без значіння. Бо „яке їхало — таке здибало“.

Беруться на большевицькі способи.

Одним з головних способів протибольшевицької агітації у Поляків було вказування, що большевики беруть податки в натурі („продналог“) і таким чином кривдять населення. Та з Варшави доносять, що польське правительтво робить заходи, щоби податки від

копалень на Горішньому Шлеську побирати в натурі — вуглем. Очевидно за тим може легко піти оподаткування в збіжу і т. п. Так то Поляки перебирають большевицькі методи, між тим, коли большевики вертають до оплат податку грошми.

Протнжидівські розрухи в Москві.

В робітничій дільниці Москви вибухли протнжидівські розрухи, яких не могла успокоїти місцева міліція і треба було допомоги від-

ділів череззвичайки. При здавлюванні тих розрухів ранено кільканацять осіб.

Повінь грошей в Німеччині.

З катастрофальним упадком вартости німецької марки треба великих мас паперу на печатання грошей. Над доставою грошевого паперу працює 20 фабрик, а друкуванням грошей займається 720 друкарень поза державними заведеннями. На самі місячні урядничі платні потребує уряд

1,500,000,000,000,000,000

себто півтора триліона марок. Не дивота тому, що не дивлячись на таку страшну повінь грошей в Німеччині, відчувається безнастанно недостачу гроша і державні урядники одержують платні кілька днів по речинці.

Зі судової салі.

На днях відбулася перед львівським судом присяжних розправа проти Михайла Онишкова і девяти товаришів з Крехова о злочин рабунку і т. и. Розправа, що велася через повних три дні, не булаб інтересна, колиб не зайшов ось який случай, що дуже ярко характеризує теперішні відносини в нашій країні.

Обжаловані призналися були в поліційних доходженнях до доповнення закинутих їм каригідних вчинків, а при головній розправі признање відкликали, заперечили участь в поповненню їх і боронилися тим, що на постерунку Поліції Державної в Крехові їх важко побито і вони для уникнення дальших побоїв potwierдили все, чого поліція від них вимагала.

Львівський суд переслухав в характері свідка старшого постерункового з Крехова Юзефа Мрочковського на факт побоїв. Цей свідок слуханий свого часу в слідстві через повітовий суд в Жовкві, відмовив був складання зізнань перед судією Ковальским, а запитаний підчас головної розправи через одного з оборонців про причину відмови зізнань, сказав:

„Zeznań odmówiłem dlatego, ponieważ nie miałem zaufania do sędziego, który mnie przesłuchiwał. Sędzia pytał mnie, dlaczego oskarżeni noszą ślady побicia, a ja do sędziego, który w ten sposób mnie pyta, nie mogę mieć zaufania, ponieważ wątpię w jego bezstronność.“

Це зізнання викликало велике здивовання, бож дійсно являється воно унікатом в судовій практиці.

Вироком засуджено майже всіх обжалованих.

Большевики збродять Баварію?

Донносять з Монахії, що Людендорф заключив умову зі совітським представником Тиманяковом, в наслідок котрої большевики мають достарчити Баварії військових артикулів.

Вже продається **Інформаційний Стінний Календар на 1924 р.** видання **М. Гаруха**. Основна ціна 0.3 мн. 140.000 мп. Тепер 42.000 мп. Книгарням значний опуст. Висилаю лише за готівкою або післяплатою не менше однак як 10 прим. Кождий повинен набути цей календар, бо в нім найде всі потрібні йому адреси українських інституцій і фірм для поалагодження справ у Львові. Замовлення слати: **М. Гаруха, Львів, Ринок 10.** (друкарня).

СІЛЬСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО.

(Докінчення.)

Правда, дуже важною передумовою кращих жнив є плодотворення, недоступний для трьох четвертин наших малоземельних хліборобів. Однак якби наші хлібороби хоч паринували рілю, ще як стоять на ній полукипки, — прочищували її культиватором, та бородами, щоби не було в ній і сліду по пирію, гірчиці, дресені чи всяких горошках, — якби (при чимраз сильнішій гноєнню) чимраз глибше брали а де лихий спід цього не дозволяє, плугами без блях (самими леміщами) рухали цей спід не викидаючи його на верх, — якби й під ярину оралі осінню а не щойно на весну, — якби сильно гноїли свої поля добре перехованим гноєм стасним та повними помішними навозами пристосованими до рілі і засіву, не забуваючи притім, що волочити й гноїти треба також пасовиска і луки, — якби наші хлібороби кидали в рілю тільки чисте, добірне, в напрямку найвищої видатності виплекане насіння і то аж коли виорана ріля хоч дві неділі готова ждала на свіжий а все таки неспізнений засів, — якби ці засіви доконувано не руками а малими (хочби і спілковими) сівалками, — якби наші хлібороби не забували, що худобу і особливо молодник треба розумно й добре годувати, коли хочеться мати з цієї годівлі певну користь, та що пожиточніше мати 2 штуки добре годовані, аніж 5 годованих лихо, — то вже оці дрібні правила, переведені загально в життя, по кількох літах значно піднеслиби прибутки наших хліборобів з кожного морга.

Наш селянин-хлібороб може покищо користати хиба тільки з досвіду свого двора, який все таки скорше пробує гноїти свої поля помішними навозами та засівати їх добірним зерном. Однак оця „школа“ тільки денед вистарчас. На церковних та громадських полях господарка звичайно якнайгірша. Тому у всіх тих справах, а особливо як і чим гноїти та яке насіння підібрати, мусимо мати щонайменше у кождім повіті свою „школу“, яка цього навчалаб нас не словом, а ділом, не на папері, а таки на рілі. Наше товариство „Сільський Господар“ мусить дати нам таку науку при допомозі наших Повітових кооперативних Союзів якнайскорше. „Новий Час“ буде

пильно ширити словом хліборобську науку, однак усі знаємо, що нашого селянина учить певно і кріпко не слово, а діло, і тому треба нам якнайбільше практичних спроб усякого гноєння та засіву в кождім повіті. Ведучи чимраз краще своє хліборобство будемо і ми мати чимраз щедрийше жниво. Таким чином хоч у частині вирівняємо величезні шкоди, які завдає нам смішно низька торгова ціна наших плодів. Тані вони, так, принайменше маймо їх з кожного морга чимраз більше.

А дальший наш ратунок у спільнім закупні та продажі усього, що купити чи продати мусять наші хлібороби одного села. Спільні закупки можемо і мусимо вести через наші сільські кооперативи. Де їх ще нема, зараз основуємо їх і купуймо у них і тільки у них усе, чого нам треба. За куплений товар платім не грішми а тільки своїм товаром. (Таксамо уділи та позички у наших сільських кооперативах повинні ми складати не грішми а наприклад збіжем). Сільська кооператива буде тоді і Повітовому Кооперативному Союзови платити за товар потрібний хліборобам не грішми, а зібраним у себе хліборобським товаром (збіже, яйця, клоче і т. п.). Все що наш хлібороб купує чи продає, повинно бути куплене чи продане не одним на торзі, а через сільську та повітову кооперативну організацію. Наша кооператива мусить чим скорше налагодити у себе вимінну торгівлю товарів та взяти на себе попри спілкове закупно товарів для села та же і збут усіх хліборобських товарів. Аж тоді наше хліборобство, зорганізоване в кооперативах, не буде здане на ласку міської торгівлі, аж тоді звільна зачнеється вирівнювати ціна сільських продуктів з ціною сукна, шкіри та заліза. Це не легка, нчвіть тяжка справа! Вороги хліборобського світа усіма силами будуть нам класти колоди під ноги, будуть лякати нас і відводити від цього діла хочби тимчасом і вищою платою за наш товар. Однак ми вже не діти і раз півнавши єдиний вихід із бід, нікому не дамо звести себе з цієї дороги.

Остан Луцький.

господар з Воли долголуцький.

До нашого Громадянства!

Головний Виділ „Українського Кривого Товариства Опіки над Інвалідами“ у Львові вул. Руська ч. 3. II. сов. пригадує вічливо з нагоди 1. листопада ц. р. народний обов'язок супроти тих, котрі в кривавих змаганнях за Волю свого народу пожертвували все своє найдорожше.

Не забувайте, що не загосні ще їх рани, потрібно операцій, ампутацій, курацй, невиліченим дати досмертне удержання, працеспособних научити ремесла, тим, що без ніг і без рук дати штучні ноги і руки (протези).

Не забувайте, що їх рани є ранами цілого народу.

Що доля їх лежить в Ваших руках, що ними злупікуватися повинен гідно цілий народ, а не одиниці лише і Виділ Товариства!

Пятилітні роковини чехослов. республіки.

Дня 28. жовтня минуло 5 літ існування чехословацької республіки. По розвалі Австрії Чехи скористали зі свого революційного права і проголосили себе дня 28. жовтня панами на своїй землі. Пять літ самостійности показало їх незвичайну здібність до збірного державного життя і вони, маленький народ (іх не більше, чим Українців в Польщі), вибились на одно з перших місць в Європі. Багато можна про них написати, бо їх організація національного життя в Австрії і виборення незалежности є для всіх народів зразкова і поучаюча. Ми, Українці, дивлячись з подивом на енергію цього невеликого народу, повинні зрозуміти, що одностайна збірна воля цілого народу, це сила, яка вмис побороти всякі перешкоди.

Усім нашим Читачам

і прихильникам дякуємо на сьому місці за надіслані листи і поради, як в будучім видавати „Новий Час“. — Можемо впевнити, що придержуватися мемо побажань наших Читачів, аби наш часопис своїм змістом був ясним висловом цілости наших національних стремлінь і тих практичних питань, які інтересують найширші круги українського народу. Редакція

до

Канади і Америки

найліпша безпосередна переправа через
:: КОРАБЕЛЬНЕ ТОВАРИСТВО ::

Red Star Line

Львів, вулиця Сикстуська ч. 29.

Тернопіль,
 Міцкевича ч. 41.

Інформації
 усно і пись-
 менно уділя-
 ється радо
 безплатно.

Краків,
 Фльоріанська 43.

ДО АМЕРИКИ КОРАБЕЛЬНЕ ТОВАРИСТВО ДО КАНАДИ

RED STAR LINE

(ЛІНІЯ ЧЕРВОНОЇ ЗВІЗДИ)

АНТВЕРПІЯ АМЕРИКА ГАНСЬК АМЕРИКА ГАМБУРГ АМЕРИКА ШЕРБУРГ АМЕРИКА

ЛЬВІВ

29 СИКСТУСКА **29**

ІНФОРМАЦІЇ БЕЗПЛАТНО

Товариські Сходини з Танцями

уладжує Комітет Пань „Українського Красного Товариства Опіки над Інвалідами“ у Львові в малій салі Музичного Товариства ім. М. Лисенка, в **суботу дня 3. листопада ч. р.** о год. 8. вечером для членів Товариства і впроваджених ними гостей

ОГОЛОШЕННЯ.

ЗЕМЛЯ, чорна і. класи на Побужу на продаж. Ціна за морг 130 доларів. — Навідатись в „Н Ч.“ або листовно з долученням 15,00 мп. на переписку.

КУПЛЮ готовий вітровий мотор (вітрак) о силі 4 до 12 HP. Посередництво не виключене. Зголошувати до Адміністрації під „Вітрак“.

КРАЄВИЙ АДВОКАТ

Д-р Степан Федак

веде адвокатську канцелярію у Львові, вул. Сикетуська ч. 48.

Видавництво „ЖУРАВЛІ“ в Рогатині.

Редактор М. Угрин-Безгрішний

висилає за готівку або за післяплатою:

- 1) „**Самопал**“ ювілейний календ. на 1924 р. (в десятиліття виступу У. С. С.) сторін 144, багато ілюстрований, вигідний, кишенивий. Триколірова вінета на окладинці Багатий матеріал із життя У. С. С. Ціна 100.
- 2) М. Угрин-Безгрішний „**Марис Історії У. С. С.**“ ч I. до виступу в Карпати, сторін 128, багато ілюстрацій. Ціна 150.

Поет Василь Пачовський так пише до автора: „Прочитав душком. Гарно писана. Віддає вповні настрій моменту великого, одно з кращих пам'ятників... Ожидую Вашого другого тому.“

- 3) Я. Вільшенко „**Чого червоних маків так багато!**“ стрілецька легенда. Ціна 0-20.
- 4) Тото Долото „**Байка про гнипу колоду**“... Ціна 0-20.
- 5) Князь Ісусу „**Підручний Співаник**“ 26 найкращих пісень, вигідний, кишенивий, з ілюстраціями та двома записниками. (Сконфіск.) Ціна 0-25.
- 6) „**Червона Калина**“ збірник У. С. С. з 1918 року, сторін 140, триколірові малюнки, понад сто всяких ілюстрацій та карикатур, окладина з колірною вінетою артиста-малюря О. Куриласа (на вичерпанні). Ціна 3 00.

На складі всі видання Видавництва „Червоної Калини“ зі Львова.